

A MAGYAR BIOFIZIKAI TÁRSASÁG 10 ÉVE

Mintegy 10 éve, 1961. március 3-án alakult meg a Magyar Biofizikai Társaság. Tíz év nem nagy idő a történelemben, de a tudomány haladásának jelenlegi gyors tempója mellett elég hosszú „kísérleti” periódus ahhoz, hogy a megtett utat tárgyilagosan áttekintsük, értékeljük és a jövőre vonatkozóan következtetéseket vonjunk le.

Már előjáróban szeretném megállapítani, hogy a magyar biofizikusok és az MTA Biológiai Csoport akkori vezetése helyesen ismerték fel a fejlődés tendenciáját, hiszen 1961 után világszerte egymás után alakultak nemzeti biofizikai társaságok és 1962-ben Stockholmban megalakult a Nemzetközi Biofizikai Organizáció is, mely ma mint az International Union of Pure and Applied Biophysics lényegesen kiterjedélyesedve működik és az alaptudományokat összefogó nemzetközi csúcsszervezetnek az ICSU-nak is tagja.

A magyar biofizikusok társaságuk megalakulásával számos fejlett országot megelőzve teremtették meg tudományszakuk növelésének szervezeti keretét, ez önmagában is jelentős tett volt, a valódi eredményt azonban mégis az mutatja, hogy mennyire sikerült ezen szervezeti keretet tartalommal megtölteni.

A jövő fejlesztési irányainak megítélhetősége céljából szeretném objektíve áttekinteni – lehetőleg számadatok felhasználásával – az elért eredményeket.

1961-ben 111 biofizikus, illetve határterületen dolgozó alapító taggal indult meg a Magyar Biofizikai Társaság működése, az alapítótagok közül ma 77 tevékenykedik, s az elmúlt 10 év alatt további 75 rendes tagot vettünk fel, így az összes taglétszám jelenleg 162. (Nem következtetés levonása céljából, hanem csak érdekességként megjegyzem, hogy hazánkban 1 millió lakosra 16 biofizikus jut, az USA-ban 7.) Úgy vélem a taglétszám alakulása egészségesnek mondható: egyrészt az alapító tagok kiválasztása és meghívása helyes volt, hiszen 10 év alatt a 34-es csökkenésnek közel fele elhalálozás, nyugdíjazás és csak a másik fele volt kilépés, ill. kizárás a tagdíjfizetések elmulasztása miatt. A kilépés oka a legtöbb esetben nem hanyagság, hanem más tudományterületre való specializálódás, foglalkozás-változtatás volt. Az újonnan felvett tagok túlnyomó többségében fiatal biofizikusok, akik az e tudományterületet választva – különösebb tagtoborzás nélkül – úgy érezték, hogy a Társaság megfelel érdekeiknek, és ezért csatlakoztak hozzánk. A Magyar Biofizikai Társaság jelenlegi tagságának átlagos életkora 40 év, ami önmagában is jelentős potenciális energiát képvisel.

Alapszabályzatunk szerint Társaságunk célja a biofizikai művelődés előbbrevitele. Ez elsősorban a biofizikai kutatás ápolásában, fejlesztésében

kell megnyilvánuljon. Erőfeszítésünk fő iránya ebben a szellemben a kutatás ösztönzése és támogatása volt.

Mindenekelőtt növelni kellett a magyar biofizikai kutatás kapacitását. Mind akadémiai, mind egyetemi területen jelentős erőfeszítéseket tettek funkcionáriusaink nem csekély sikerrel.

1961-ben formailag egyetlen egyetemi biofizikai tanszék működött hazánkban, a POTE Biofizikai Intézete. Következetes szervező munka eredményeként ma már további három biofizikai tanszékünk van. 1968-ban a budapesti (Simmelweis Orvostudományi Egyetemen, 1969-ben a Szegedi József Attila Tudományegyetemen, és 1970-ben a Debreceni Orvostudományi Egyetemen alakult Biofizikai Tanszék.)

Kutatóintézeti vonalon a Joliot Curie Országos Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Intézet volt egyik jelentős bázisunk az Eü. Minisztérium keretében. Jelentős növekedés az MTA Szegedi Biológiai Kutató Központ szervezetében megalakult Biofizikai Kutatóintézet, mely ez év tavaszán – csökkentett kapacitással bár – de megkezdte működését, a teljes kapacitással való indulás 1973-ban várható.

Hozzávetőlegesen számítva indulásunkkor mintegy 40 főállású biofizikus számára volt kutatóhelyünk, ma cca 100 biofizikus státushelyünk van. Figyelembe véve hazánk tudományfejlesztésének ütemét, ez kiemelkedően jelentős növekedés. A mennyiségi növekedéssel tehát meg lehetünk elégedve, nem mondhatjuk ugyanezt, ha viszont kutatóhelyeinket minőségi szempontból vizsgáljuk. Az MSZMP Tudománypolitikai Irányelveiben szereplő megállapítás teljes mértékben tükrözi a biofizikai kutatóhelyek minőségi karakterisztikumait. Munkahelyeink műszerezettség és a műszerezettségi igények, de maga a metodika fejlesztésére irányuló igény és készség is kívánni valókat hagy maga után.

Amikor ezt a megállapítást tesszük, egyben hangsúlyozni kell, hogy ez a helyzet nem kizárólag a biofizikai kutatóhelyekre áll; az egész, országos biológiai kutatás műszerproblémájának csak egy része. Számos tényező mellett talán egyik leglényegesebb fogyatékoság, hogy kellő tapasztalat és műszaki feltétel nélkül kezdtünk el hazánkban olyan műszerek gyártásával foglalkozni, melyek nem felelnek meg sem érzékenységben, sem stabilitásban a nemzetközi szintnek. Megvásárlásuk sok esetben látszatberuházás: hosszabb-rövidebb kipróbálás után – sajnos elég gyakran – használhatatlan laboratóriumi bútor lesz nem egy drága műszerből.

E kérdés régóta megoldatlan, évek óta láttuk, de egyelőre nem sikerült végleges, jó megoldást találni orvoslására. Társaságunk elnöksége a biofizikus és biológus kutatók metodikai műveltségének emelésén keresztül látja az egyik legbiztosabb megoldást. Ezen gondolat alapján javasoltuk a Biológiai Osztálynak a „Modern fizikai módszerek alkalmazása a biológiai kutatásban” című tanfolyamot, mely 1967 szeptemberében zajlott le Tihanyban. A tanfolyam anyagát a Biológiai Osztály közleményekben megjelentettük (MTA Biol. Tud. Oszt. Közl. 10. 219–446. 1967), azóta is hasznos segédeszköze az exact biológiával foglalkozó kutatóknak.

A kutatás színvonalának és exactságának emelését szolgálta a Társaság vezetésének azon törekvése, mellyel a matematikának a biológiában való alkalmazását, és alkalmazhatóságát kívánta fokozni. Egyik legjelentősebb ilyen akciónk a „Biológia és matematika” című konferencia, melyet Budapesten mintegy 100 résztvevővel (biológusok, fizikusok, és matematikusok) 1969. feb-

ruár 25-én rendeztünk meg. A konferencia gyorsírástól jegyzőkönyve igen sok értékes gondolatot tartalmaz (MBT Értesítője 1969. 113–132), melyek a kérdés továbbfejlesztésében kiindulási alapként szolgálnak még jó pár évig.

A kutatásnak a munkahelyek és a metodikák mellett legfontosabb feltétele a megfelelő tudományos alapképzettségű káderek léte. Világszerte probléma a tudományos kutatók képzése, de még külön megoldatlan a biofizikusok képzése. Társaságunk vezetősége kezdettől fogva kulcskérdésnek tekintette a biofizikusok képzését, illetve továbbképzését. 1964. március 20-án Budapesten minden illetékes szakember bevonásával munkaértekezletet tartottunk a biofizika oktatásáról. Az 1966-os értesítő 40 oldalon (48–88. oldal) igen bő kivonatban közli az értekezlet anyagát. A munkaértekezletet tettek is követték, 1965 szeptemberében Budapesten az ELTE-en, 1966-ban Szegeden a JATE-en megindult a rendszeres biofizika oktatás. Az első biofizika-biokémia tárgyból szakosodott biológusok 1967-ben kaptak diplomát, és ma már hasznosan dolgoznak a biofizikai kutatóhelyeken. Itt kívánom megemlíteni, hogy bár az ELTE-en rendszeres biofizikus képzés folyik, mindmáig nem létesült ezen az egyetemen biofizika tanszék. Úgy gondolom, hogy most már megértek a személyi feltételek arra, hogy a természettudományi kar ezt a régóta aktuális mulasztását pótolja és egy biofizikai csoport, majd tanszék megszervezésével segítse az exact biológia művelőinek egyetemi képzését. A biológia szak keretében képzett biofizikusok mellett az utóbbi években egyre több fizikus hallgató érdeklődik a biológia iránt és hallgató korában rendszeresen tanulja a biofizikát. Úgy gondolom, megfelelő szervezeti intézkedésekkel kellene az egyetemeknek előmozdítani, hogy minél több fizikus hallgató választhassa már diákkorában életpályaként a biofizikát.

Amennyire a befolyásunk terjedt, igyekeztünk a TMB keretében a rendszeres aspirantúrát is felhasználni biofizikus képzésre. Az utóbbi években 6 fizikus, matematikus, illetve kémikus diplomával rendelkező fiatalot irányítottunk aspirantúrára, többségük derekasan helytáll az új munkaterületen és egyre komolyabban számíthatunk munkájukra.

Biofizikus káderállományunkat és az igényeket áttekintve meg kell állapítanunk, hogy gyorsabb növelésre van szükség. Egyrészt a Szegedi Biofizikai Kutatóintézetben mintegy 20 biofizikus szabad státushely van, továbbá a gyógyszeriparban, az orvostudományban és mezőgazdaságban is kívánatos lenne több biofizikus elhelyezése. Sajnos a klasszikus biológia mentalitásában felnőtt kutatóhelyvezetők sokszor még maguk sem ismerik a biofizika jelentőségét, ezért szükséges volna hatékony központi intézkedéssel – alapos felmérés után – új biofizikus státusokat létesíteni, hogy a pályaválasztás előtt álló tehetséges fiatalok számára a biofizikus hivatás a jelenleginél lényegesen perspektivikusabbnak látszék. Ha társaságunk 162 tagját a képzettség szempontjából vizsgálat alá vesszük, igen érdekes képet kapunk. 162 tagból kerekén 10% rendelkezik biofizikus diplomával, mintegy 50% biológus és orvos, 30% fizikus és a fennmaradó 10% egyéb: kémikus, matematikus és mérnök. Talán érdekes tagságunkat tudományos minősítés szempontjából is áttekinteni: tagjaink között 9 akadémikus, 15 tudományok doktora és 28 kandidátus van, ami igen jó arányt jelentene, hiszen egyharmad rész kvalifikált tudományos munkás. Sajnos ezen előnyös statisztika értékéből sokat levon az, hogy a határterületek legkiválóbb képviselőit tagjaink között találjuk, ami nemcsak igen megtisztelő, de az együttműködés szempontjából rendkívül előnyös, mindazonáltal a minősítettek aránya a főfoglalkozású biofizikusok között közel sem ilyen kedvező, közelítően 15%. Így elemezve a tagság össze-

tételét, kívánatos lenne bátorítani fiatal kutatóinkat a tudományos minősítés fokozottabb ütemben való megszerzésére, ill. a megszerzés lehetőségeit és előfeltételeit meg kell teremtenünk számukra.

Sok gondot okozott az elnökségnek a továbbképzés megszervezése, meg kell mondanunk azt is, hogy még nem sikerült megtalálnunk semmiféle hatékony formát. Az előzőekben említett munkaértekezletek, konferenciák igen hasznosnak bizonyultak és felhívták a figyelmet egy-egy tudományterület fontosságára, de ezek inkább a haladottabb tudományos munkások számára voltak érdekesek. Ugyanezt mondhatjuk az 1963-as Információelmélet hazai helyzetét tárgyaló munkaértekezletről, valamint az 1965-ös veszprémi szakmai összejövetelről, mely utóbbi az elektronbiológiáról (Ernst), ill. az ionizáló sugárzásnak a szilárd testekben kiváltott folyamatairól (Tarján) szólt. 1969 óta próbálkoztunk – egyre rendszeresebben – klubestek tartásával. Az utóbbi években igyekeztünk neves bel- és külföldi szakembereket előadókként megnyerni, mégsem sikerült kielégítő részvételt elérni. A klubestek rendezését, véleményem szerint, továbbra is fenn kell tartani, és még érdekesebb és vonzóbb programmal kell közönségét biztosítani. Tanfolyamos, ill. nyári iskola formájú továbbképzést az érdeklődés heterogenitása miatt csak kétszer alkalmaztunk: a már említett 1967-es Modern fizikai módszerek tanfolyam mellett 1970 őszén szép sikerrel zajlott le a Modern számítástechnikai módszerek biológiai alkalmazása című tanfolyam. E két tanfolyam tapasztalatai azt mutatják, hogy bátrabban kell nyúlni ehhez a továbbképzési formához, előzetesen megteremtve annak szakmai és szervezeti feltételeit, figyelembe véve a nemzetközi lehetőségeket, különösen a szocialista országok viszonylatában.

Elnökségünk rendszeresen és kitartóan szorgalmazta belföldi ösztöndíjak alkalmazását a kutatók továbbképzésében. Korlátozott anyagi kereteink és a bürokratikus nehézségek ellenére is minden évben adtunk 2–3 belföldi ösztöndíjat. Ennek ellenére az a véleményünk, hogy – bár az utóbbi években a Tudománypolitikai Irányelvek intenciói alapján jelentősen javultak a belföldi ösztöndíjak lehetőségei és feltételei – még mindig van tennivalónk a hazai intézetek metodikai és tudáskincsének direkt és gyors átvétele ügyében.

A biofizikai kutatás és a biofizikus kutatók fejlődésének meggyorsítását célozta a tudományos pályázatok kiírása, melyekkel elsősorban a fiatal kutatók pályakezdését kívántuk megkönnyíteni. Hosszas sikertelen próbálkozás után örömmel jelenthetjük, hogy a múlt évben 30 éven aluli kutatók számára kiírt pályázataink igen eredményesek voltak, a 4 beérkezett pályázatból a bíráló bizottság kettőt nagyon értékesnek talált és megfelelő jutalomban is részesített. (1. Kuzmann Ernő és Banczerowskiné, Pelyhe Ilona; ELTE Összehasonlító Élettani Tanszék: „Tervezet elektronbiológiai kézikönyv megírására” és 2. Dr. Karczag Adrienne tanársegéd, SOTE Biofizikai Int.: „Az RNS szerepe a sugársérülésben”).

A tudományos munka jelentős stimulálója a megfelelő publikációs lehetőség. Az elmúlt 10 év alatt ezen a téren értünk el talán legjelentősebb eredményeket. Rendszeresen szerveztünk vándorgyűléseket, ahol mindenki, akinek a munkája elérte a megfelelő színvonalat, előadhatta és megvitathatta munkáját. Emlékeztetőül legyen szabad felsorolni vándorgyűléseinket:

- I. Vándorgyűlés 1961. augusztus 23–26. Pécs
- II. Vándorgyűlés 1962. augusztus 21–25. Debrecen
- III. Vándorgyűlés 1964. augusztus 26–28. Budapest

IV. Vándorgyűlés 1966. május 23–24. Budapest
Magyar Biofizikai, Biokémiai és Élettani Társaság

I. Együttes Vándorgyűlése 1967. október 12–14. Pécs

V. Vándorgyűlés 1968. augusztus 28–30. Szeged

VI. Vándorgyűlés 1971. augusztus 23–26. Pécs

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy az I., II. és VI. vándorgyűlést az Eötvös Loránd Fizikai Társulattal egyidőben tartottuk, illetve tartjuk, hangsúlyozni akarván ezzel azt, hogy nélkülözhetetlenek tartjuk a fizikus kollégákkal való együttműködést. 1967-es vándorgyűlésünket az Élettani és Biokémiai Társasággal tartottuk közös rendezésben azért, hogy demonstráljuk a határterületi biológiai tudományokkal való kollaboráció szükségességét. Vándorgyűléseinken elhangzott előadások száma sorrend szerint a következő: 25, 32, 51, 27, 37, 45, 58; azaz összesen 275 előadás hangozhatott el és nyert megvitatást az elmúlt 10 év alatt. Azokban az években, melyekben nem rendeztünk vándorgyűlést, munkaértekezleteket, illetve symposionokat tartottunk; 1963-ban a 2. közgyűléssel együtt Egerben: az információelmélet biológiai alkalmazása; a sugárbiológiai kutatás hazai helyzete, a BOTE Orvosi Fizikai Intézetének beszámolója tudományos munkájáról. 1965-ben Veszprémben: elektronbiológiai és ionizáló sugárhatás szilárd testekben. 1966-ban Budapesten Nemzetközi Symposion az izomműködésről, 1969-ben Budapesten matematika- és biológia-kollokvium stb.

Legfontosabb és ma már nemzetközi szinten is jó nevet kivívott folyóiratunk, az *Acta Biochimica et Biophysica*, melyet hosszú következetes munka eredményeként 1966-ban indítottunk meg, ez évben már a 6. évfolyam jelenik meg, évente 4 füzetben. Az eddig megjelent biofizikai tárgyú cikkek száma 128. Az utóbbi 4 évben folyóiratunkat rendszeresen ismerteti a *Current Contents* és még két további referáló folyóirat, így a magyar biofizikusok munkássága közvetlenül és idővesztés nélkül kapcsolódik a nemzetközi biofizikai tudományos termelés áramába. Elismerés illeti az *Acta* szerkesztő bizottságát és technikai apparátusát azért, hogy a magyar biofizikai kutatómunka bemutatását igen nagy rendszerességgel, pontossággal és a tudományos színvonal szigorú megtartásával végezte el.

A Társaság tudományos és szervezeti tevékenységének annales-szerű összefoglalójaként jelenik meg 3 évenként (a közgyűlés évében) a *Magyar Biofizikai Társaság Értesítője*, amely a magyar biofizikusok mindennemű tevékenységének rendszeres dokumentuma. Úgy gondoljuk, hogy az *Értesítő* ki valóan szolgálja a belső és külső információt egyaránt.

A Társaság vezetősége mindig nagy gondot fordított a tényleges tudományos eredmények segítésére, ezért rendszeresen elvégeztük az MTA Biofizikai Bizottságának intenciói alapján az egész magyar biofizika felmérését. A legrendszeresebb és pontosabb ilyen felmérő munkát 1968-ban végeztük el és az összegyűjtött anyagot az MTA Biológiai Osztály rendelkezésére bocsátottuk. *Értesülésünk* szerint ez az összefoglalás igen hasznos volt a Biológiai Osztály számára a tényleges tudományos termelés megítélésében. Itt most csak egy érdekes adatot említenék:

Az 1968-as felmérés szerint hazánkban 23 munkahelyen folyik olyan biofizikai kutatómunka, melynek eredményéről konkrét formában számot lehetett adni. Az alapszabály szerint feladatunk a biofizikai művelődés előbbrevitele. E feladathoz hozzátartozik a biofizikai kutatómunka támogatásán és

a biofizikus képzés kézbe tartásán kívül az összes magyar biológus exact természettudományos alapképzettségének problémája, de bele kell értenünk az egész magyar társadalom biofizikai műveltségi színvonalának kérdését is.

Meg kell állapítanunk, hogy – bár számos próbálkozást és kezdeményezést tettünk – ezen a téren nem számolhatunk be sikerekről. Az exact biológiai szemlélet, ezzel együtt a biofizika elemeinek ismerete még nem nyert polgárjogot középiskoláinkban. Középiskolai biológiai tankönyveink túlzottan sok systematikai adatot tartalmaznak és csak jelentéktelen arányban az exact biológia modern adatait. Talán nem is nagyon várhatjuk ennek ellenkezőjét, amíg a biológia szakos középiskolai tanáraink egyetemen sem biofizikát, sem biokémiát nem tanulnak. Az MTA Biológiai Osztály ez évben kezdeményezett munkássága, mely a biológiai műveltség kérdésével foglalkozik, igen fontos és időszerű kezdeményezés, szeretnénk remélni, hogy ezen belül a biofizikai műveltség terjesztése is megfelelő helyet fog kapni. Az elnökség eddigi legfontosabb intézkedése az volt, hogy a biológia tagozatos tanárok számára rendszeres biofizikai továbbképzést tartottunk a tihanyi összevonások alkalmával. A vezetőség néhány tagja a televízióban, illetve a rádióban adott műsorokat; a Művelődésügyi Minisztérium illetékeseivel felvettük a kapcsolatot az új tankönyvek tematikájával kapcsolatban. Mindezen intézkedés azonban csak kezdeti lépésnek tekinthető és további jelentős erőfeszítéseket kell tennünk, hogy hazánk lakosságának exact biológiai műveltségét megfelelő szintre hozzassuk. Legsürgősebb teendő a tudományegyetemek biológia szakának megfelelő átalakítása az exact biológiai kutatóintézetek legjobb erőinek bevonásával; ezen bázisintézmények aztán központjai lehetnének a biológus-tanárok megfelelő szintű továbbképzésének, az ismeretterjesztő irodalom irányításának, rádió- és tv-műsor tanácsadásának stb.

A fentiekben vázolt társulati tevékenységnek egyik alapja a társaság jó szervezeti munkája. E téren kialakult alapelvünk a lehetőleg bürokrácia- és fölösleges üléss-mentes, operatív munka.

A mindenkori elnökség szigorúan ragaszkodott az alapszabályban lefektetett elvekhez és előírásokhoz. Rendszeresen megtartottuk a közgyűléseket:

1. (Alakuló) közgyűlés 1961. március 3-án Budapesten
2. közgyűlés 1963. augusztus 21-én Egerben
3. közgyűlés 1966. május 24-én Budapesten
4. közgyűlés 1969. május 27-én Budapesten
5. közgyűlés 1972-ben esedékes.

Az elnökség 3 havonta tartotta üléseit, melyeken a MTA Biofizikai Bizottságával és a Biológiai Osztállyal összhangban kialakította a munkatervet, megtárgyalta a fennálló problémákat, döntéseket hozott és örködött a hivatali fegyelem betartásán. A közbeeső időszakban a szűkebb vezetőség, elnök és a titkárok az alapszabály adta kereteken belül operatív intézkedtek. A korábbi években kritikát kapott az elnökség, hogy nem létesített elég szoros információs kapcsolatot a tagsággal. Ezen kritika kapcsán a most funkcionáló vezetőség megszervezte a rendszeres információs szolgálatot. A titkár feladatává tettük, hogy minden elnökségi ülés után részletes tájékoztatást küldjön társaságunk minden egyes tagjának. Ez a rendszer most már második éve működik és értesülésünk szerint nagymértékben hozzájárul ahhoz, hogy az elnökség és tagság közötti kapcsolat közvetlenebb, élőbb és hatékonyabb lett.

Mint ismeretes a Magyar Biofizikai Társaság a MTA Biológiai Osztálya keretében részben ennek anyagi támogatásából, másrészt a tagdíjakból fedezi kiadásait. Költségvetési kereteink meglehetősen szerények. Ez a tény, továbbá az, hogy az MTA Orvosi Osztályához tartozó társaságok kiváltak az Akadémia felügyelete alól és a MOTESZ-ben egyesültek, felvetette azt a kérdést, hogy nem kellene-e felülvizsgálni a MBT-nek is hasonló átszervezését, vagy a MOTESZ, vagy a MTESZ viszonylatában. Ebben a nagyon fontos szervezeti kérdésben, mely jelentősen kihat Társaságunk jövőjére, a jövő évben esedékes közgyűlésnek kell majd határoznia. Mindenesetre talán nem szerénytelenség megállapítani – a fentiek alapján is –, hogy a Magyar Biofizikai Társaság a Magyar Tudományos Akadémia keretében és támogatásával eredményesen működött az elmúlt 10 év alatt.

A jelen szervezeti formában is igen jó és szoros kapcsolatunk az Eötvös Loránd Fizikai Társulattal és ezt a jó kapcsolatot feltétlenül kívánatosnak tartjuk tovább ápolni és még tartalmasabbá, konkrétebbé tenni. Világosan látjuk, hogy a fizika legújabb eredményeinek ismerete nélkül eleve nem lehet színvonalas biofizikai kutatást folytatni.

Hasonlóképpen jó a kapcsolatunk a Magyar Élettani és a Magyar Biokémiai Társasággal, azonban ez korántsem olyan szoros, mint a Fizikai Társulattal, ezen a téren még elég sok tennivaló akad.

Bár Társaságunk nem rendelkezik önálló nemzetközi kapcsolatokkal, mégis az MTA és egyéb főhatóságokon keresztül, továbbá tagjaink egyéni aktivitása révén közvetve a magyar biofizika reprezentánsa nemzetközi szinten is. A MBT alapító tagja a Nemzetközi Biofizikai Társaságnak (IUPAB), és jó baráti kapcsolatot tart fenn számos ország – elsősorban a szocialista országok – biofizikai társaságaival. Különösen nagy jelentőségű az OMFb szervezésében 1969 nyarán megindult KGST Biofizikai Együttműködés. Az elmúlt két év során a leglényegesebb előkészítő munkákat elvégeztük és az együttműködési tervet kormány szinten mindegyik szocialista ország aláírta és elfogadta. A konkrét együttműködés részleteiről szóló tanácskozás ez év szeptemberében Moszkvában lesz. Az eddigi megegyezések szerint az alábbi 5 problémában lehet együttműködni:

1. Bioreguláció,
2. Izomműködés vizsgálata,
3. Membrán és transzport folyamatok kutatása,
4. A biológiai mérések feldolgozása és automatizálása,
5. Külső fizikai tényezők hatása biológiai rendszerekre.

A magyar biofizikusok örömmel várják és készek aktívan részt venni a KGST Biofizikai Együttműködésben. Eddig 13 konkrét kollaborációs téma van előkészületben. Külön örömeinkre szolgál, hogy a 2. sz. téma felelőse az eddigi tervek szerint Magyarországon lesz.

Mint ismeretes, a magyar biofizikusok jelentős szerepet vállaltak a Nemzetközi Biofizikai Unió megalakításában és további szervezésében: tiszteletbeli elnökünk, Ernst tagtárs két periódusban tagja volt a Végrehajtó Tanácsnak, jelenleg Társaságunk három tagja visel funkciót az IUPAB bizottságiban (Ernst, Szentágothai és Tigyi). A magyar biofizikusok szép számban és sikerrel vettek részt mindegyik nemzetközi biofizikus kongresszuson, 1962-ben Stockholmban, 1966-ban Bécsben, 1969-ben Bostonban. Több mint 20 magyar biofizikus készül az ez év szeptemberében tartandó I. Európai Bio-

fizikai Kongresszusra és még több az 1972 nyarán Moszkvában tartandó IV. Nemzetközi Biofizikai Kongresszusra.

A beszámolási periódusban tartottuk meg 1966-ban az IUPAB védnöksége alatt a Nemzetközi Izomsymposiumot, amely az izomkutatás igen jelentős határkövének számít.

Kutatóink rendszeresen részt vesznek a biofizika és a határterületek minden jelentősebb nemzetközi rendezvényén, öregbítve a magyar biofizika hírnevét. Mint említettem, Társaságunknak saját valutakerete nincs, de a jelentős állami funkciókban lévő biofizikusainknak mindig szívügyük volt a biofizika nemzetközi kapcsolatainak ápolása.

Szeretném remélni, hogy a most már kormány szinten jóváhagyott KGST Biofizikai Együttműködési Program jelentősen segíteni fogja a szocialista országok, különösen a Szovjetunió biofizikusaival való gyümölcsöző együttműködést. Ezen kapcsolat mélyebb kiépítése az elkövetkezendő évek legfontosabb feladata.

Mindent egybevetve: Az MTA Biológiai Csoportjának vezetősége által 1960-ban tett kezdeményezés a Magyar Biofizikai Társaság megalakítására alapvetően helyes és jelentős tett volt.

A MBT keretében összefogott tehetséges és lelkes biofizikusok áldozatkész és jól átgondolt szervező munkájukkal kivívták, hogy hazánknak a nemzetközi biofizikai mezőnyben jó neve van, hazánkban a biofizika művelésének színvonala a legfejlettebb országokéhoz hasonló. A Társaság az elmúlt 10 év alatt megteremtette azt a biofizikus kutatógárdát, mely alkalmas arra, hogy a modern magyar biológia művelésének egyik fontos bázisa legyen. Úgy érzem, hogy a magyar biofizikusoknak minden okuk megvan arra, hogy az eddig járt utat folytatva, magabiztosan és optimizmussal kezdjék meg tevékenységük második évtizedét.

TIGYI JÓZSEF
a MBT elnöke

Elhangzott Pécsen 1971. augusztus 23-án, a Társaság 10 éves jubileuma alkalmából rendezett ünnepségen.